

سبک سیت کام در ایران ناشناخته است

مجید رستگار، کارگردان سریال «وضعیت زرد» از چالش‌هایش در مسیر تولید این سریال گفت؛ ما کاری را شروع کردیم که چالش‌های مختلف را از سر گذراند. پیاده کردن سبک سیت‌کام که یک سبک ناشناخته در ایران است و برخی آن را کار استودیو داخلی می‌دانند مانند کارهای مه‌ران مدیری، خانه سبزو... اما سیت‌کام محض، طنزی است با دیالوگ‌های رفت و برگشتی که اگر دیالوگی

را از دست دهی آن سکانس از دست رفته و متوجه‌اش نخواهی شد. ما فصل اول را با این چالش گذراندیم. این مستندساز عنوان کرد: مه‌ران رجبی تنها بازیگر چهره این مجموعه بود. قصد ما این بود افرادی را که در ذهن‌ها نقش داشتند و تمام این سال‌ها با آنها آشنا بودیم کنار گذاریم و بازیگران جدید خوب را بر عرصه آوریم. صداها بازیگر تئاتری برای تست می‌آمدند و باید بهترین‌های آنها

گزارش

انتخاب می‌شدند. در واقع جوانگرایی از ویژگی‌های این سریال است. مجید رستگار با صراحت درباره نقد‌ها بیان کرد: نقد‌ها در فصل‌های بعد این‌گونه بود که بیننده ایرانی یا می‌خواهد پای تلویزیون شام بخورد، استراحت کند یا طیف خاصی از جوانان پای کامپیوترشان می‌خواهند فیلم ببینند، برای همین باید به گونه‌ای ساخته می‌شد که مخاطبان بخش‌ها را از دست ندهند.

نویسنده و پژوهشگر مریم فلاح

اتاق فرمان در برابر واقعیت

روز گذشته محمدجواد شکوری مقدم، مدیرعامل هلدینگ صباپدیده در حساب‌توییتی خود نوشت: «با توجه به وظایف قانونی و صریح وزارت ارشاد در حوزه محتوای سمعی و بصری، فیلم‌ماز ابتدا، مجوز فعالیت از ارشاد داشته‌وارد.» او همچنین در ادامه توییت خود با متهم کردن روزنامه جام‌جم به جعل اخبار ادامه داد: «استفاده از تعبیر قانون‌گریزی و ایجاد تصویر تقابل با قانون در روزنامه جام‌جم، گونه‌ای از اخبار جعلی برای تخریب و انحراف مطالبات قانونی است.»

این درحالی است که مجوز وزارت ارشاد برای فعالیت رسانه‌های چندمنظوره یا تخصصی در حوزه سمعی و بصری است و عرضه فیلم و سریال در محدوده فعالیت رسانه‌های فراگیر قرار می‌گیرد و درنص صریح قانون، صدور مجوز فعالیت و نظارت بر آن به‌عهده ساتراست. از قضا، شکوری مقدم هم براین اساس مجوزاین بخش فعالیت خود را از ساترا گرفته و بر رعایت قوانین و آیین‌نامه‌های این نهاد متعهد شده. با وجود این، در آخرین اقدام خود با انتشار یک بیانیه در هفته گذشته ماهیت ساترا را زیر سؤال برد و این اقدام او در گزارش جام‌جم منعکس شد. درحواشی این توییت نامه عجیبی از یک مقام دولتی با مضمونی مشترک منتشر شد. حامد حاجی ملایم‌زایی، مدیر مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی، با یک عقبگرد قابل توجه، بی‌توجه به مصوبات قانونی و دستورات دولت و شخص وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بار دیگر با تشریح قانون فعالیت‌های سمعی - بصری که ربط معناداری به رسانه‌های فراگیر ندارد بر اتساق اختلاف پایان یافته وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ساترا دمید.

از طرفی، جبهه رسانه‌ای همسو با این جریان به شایعه‌سازی علیه شاتل و نماوا کردند. دو فعال این حوزه رسماً اعلام همراهی تمکین از ساترا در جهت ساماندهی فضای مجازی کرده بودند. شایعه این است که «شاتل نمی‌خواهد پس از این به سایت‌های داندلود فیلم خدمات بدهد» یک فرار به جلوی تاکتیکی که مبنای واقعی ندارد و فقط برای ایجاد آشوب جدیدی مطرح شده است.

تیین بامروز

در ادامه با مرور اجمالی بر روند و تصمیمات قانونی، ادعای طرفین را به قضاوت مخاطب می‌گذاریم.

وقتی سال ۱۳۹۴ صداوسیما تن به تولد بدنه‌ای به نام ساترا برای تنظیم‌گری و نظارت بر رسانه‌های تولیدکننده محتوا در فضای مجازی داد، مسئولیت‌گسترده‌ای را برای خود تعریف کرد که از صدور مجوز برای ایجاد پلتفرم تا حمایت ساختاری و محتوایی رایگان ازسکوهای انتشارمحتوا، نظارت و ممیزی و... را شامل می‌شود. طی این سال‌ها سکوهای انتشارمحتوا در فضای مجازی مشق کردند، گاه بی‌غلط و گاه باغلط و برخی برخطر که در شق دوم و سوم همواره مطمحن نظر دیدبانان فرهنگی بوده و به مسئولان نشسته در

جام‌جم، روند مقاومت در برابر ساماندهی فضای امن فرهنگی را بررسی می‌کند

توفان در فئجان جای

اصرار بر دمیدن بر آتش هرج و مرج گویب، یکی از روش‌های رسیدن به منافع غیرقانونی است. ادعاهای غیرواقع، زیرسوال بردن نهادهای قانونی و اصل قانون با به کارگیری ابزار رسانه و بهره‌برداری از ناآگاهی افراد شاخص، متهم کردن منتقد، پژوهشگر و ... و در نهایت خلط مباحث و گل‌آلود کردن آب روشی است که طی حدود سه سال در موضوع نظارت بر رسانه‌های فراگیر جواب داده اما این روزها با تصریح نص قانون غائله تمام شده است اما ایجادکنندگان این وضعیت نامطلوب همچنان برروال خود برقرارند. به نظر می‌آید آگاهی‌بخشی و گزارش جام‌جم از تخلفات متنوع و آشکار برخی درگاه‌های بخش فیلم و سریال، نقطه پایانی بر این روند باشد اما گویا مقاومت در برابر ساماندهی فضای خطر موجود درگاه‌های بخش برای رسیدن به فضای امن فرهنگی همچنان ادامه دارد.

ساترا انتقال داده شده است، غافل ازاین‌که این بدنه به طور تمام و کمال بازوی قهریه اجرایی برای اعمال نظارت ندارد. ماموریتی که به مرورمورد مطالبه از نهاد‌های ناظر در قوه مجریه و مقننه نیز قرار گرفت. به دنبال توافق قطعی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر نظارت کامل و جامع ساترا بر درگاه‌های بخش فیلم و سریال، تیر ماه امسال مکاتبه‌ای نیز از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری با رئیس سازمان صداوسیما صورت گرفت به همراه رونوشت برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. در این مکاتبات نیز بر جایگاه و نقش ساترا در حوزه تنظیم‌گری صوت و تصویر فراگیر تأکید شد.

ساترا نیز ضمن تقدیر از اعلام مواضع دقیق دکتر محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم در خصوص تبیین جایگاه تنظیم‌گری ساترا، برخی مفاد نامه یاد شده را با هدف روشنگری هرچه بیشتر منتشر کرد. برخی مفاد قابل انتشار نامه مذکور، به شرح زیر است:

۱- بر مبنای ماده ۷ اساسنامه سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۴۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی مقرر شده است «تاسیس فرستنده و پخش برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی هر نقطه کشور در انحصار این سازمان بوده و چنانچه اشخاص حقیقی یا حقوقی اقدام به تاسیس یا بهره‌برداری از چنین رسانه‌هایی کنند از ادامه کار آنان جلوگیری به عمل آمده و تحت تعقیب قانونی قرار خواهند گرفت».

۲- ماده ۱۴ قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب سال ۱۳۸۲ بیان می‌دارد «اختیارات و وظایف مربوط به این وزارت مندرج در این قانون، شامل محدوده وظایف و اختیارات سازمان صداوسیما و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران نمی‌شود و قوانین و مقررات مربوط به آنان به قوت خود باقی است.»

۳- بر اساس بند «ب» نظریه تفسیری شماره ۷۹/۲۱/۹۷ مورخ ۱۳۷۹/۷/۱۰ شورای نگهبان پیرامون اصول ۴۴ و ۱۷۵ قانون اساسی «مطابق نص صریح اصل چهل و چهارم قانون اساسی، در نظام جمهوری اسلامی ایران، رادیو و تلویزیون دولتی است و تاسیس و راه‌اندازی شبکه‌های خصوصی رادیویی و تلویزیونی به‌هر نحو، مغایر این اصل است. بدین جهت انتشار و پخش برنامه‌های صوتی و تصویری از طریق سیستم‌های فنی قابل انتشار فراگیر (همانند ماهواره، فرستنده، فیبر نوری و...) برای مردم در قالب امواج رادیویی و کابلی غیر از سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، خلاف اصل مذکور است.»

۴- طبق نظر صریح رهبر معظم انقلاب، «مسئولیت صدور مجوز و تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی و نظارت بر آن منحصر بر عهده سازمان صداوسیماست». ضمن این‌که رئیس وقت قوه قضاییه با توجه به ابلاغیه سال ۱۳۹۴ رهبر معظم انقلاب(مدخله عالی)، طی بخشنامه شماره ۹۰۰۰/۱۷۸۴۳۹/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۸ خطاب به مراجع قضایی سراسر کشور بر لزوم اخذ هرگونه استعلام درباره صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی از حیث پیروانه فعالیت، مقررات و موضوعات مرتبط از سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران، تأکید کرده‌اند.

این نامه در ادامه نتیجه‌گیری می‌کند؛ با توجه به مستندات مذکور که حاکی از صلاحیت سازمان تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی(ساترا) در اعطای مجوز و نظارت بر محتوای تولیدی سریال‌های شبکه خانگی بوده و با توجه به بندهای ۱ و ۲ اصل سوم قانون اساسی مبنی بر ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی و استفاده صحیح از رسانه‌های گروهی و ماده ۹ اساسنامه

سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۴۲ دایر بر ایجاد محیط مساعد برای تزکیه و تعلیم انسان و رشد فضائل اخلاقی و مفاد قانون خط مشی کلی و اصول برنامه‌های سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۶۱ و مستند به اصول ۸ و ۱۱۳ قانون اساسی و مواد ۱۴ و ۱۳ قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های رئیس‌جمهور مصوب سال ۱۳۶۵، لازم است ساترا وظایف قانونی خود را در حوزه تنظیم‌گری رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر انجام دهد. در روزهای اخیر نیز محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درنشت با نمایندگان دانشجویان انجمن‌های اسلامی در دانشگاه الزهرا تهران، در خصوص وضعیت شبکه نمایش خانگی باتأکید بر این‌که این نظارت همچنان توسط ساترا صورت می‌گیرد از جلسات مشترکی که با رئیس سازمان صداوسیما برای حل‌وفصل مسائل مرتبط با شبکه نمایش خانگی دارند خبر داد و تأکید کرد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در خصوص نتیجه این جلسات تابع قانون است.

اسماعیلی در تشریح وضعیت شبکه نمایش خانگی گفت: «این‌که با صداوسیما در خصوص وضعیت شبکه نمایش خانگی دچار اختلاف‌نظرهایی باشیم، موضوعی طبیعی است اما این اختلاف‌نظرها به این معنی نیست که بخش نظارت نمایش خانگی رها شده باشد، بلکه این نظارت همچنان توسط ساترا صورت می‌گیرد.

وی با تأکید بر برپایی جلسات متعدد مشترک میان مسئولان وزارت فرهنگ با مدیران رسانه ملی برای حل اختلاف‌نظرها در خصوص شبکه نمایش خانگی ابراز کرد: «در حال حاضر با همیاری رئیس سازمان صداوسیما به عنوان برادر، دوست و همکار سابق در رسانه ملی به دنبال حل‌وفصل مسائل مرتبط با شبکه نمایش خانگی هستیم و وزارت فرهنگ در خصوص نتایج این جلسات کاملاً تابع قوانین است.»

ماجرای عجیب نامه سمعی - بصری

در این میان درحالی که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشراف بر قانون در صدد همکاری کامل و موکد با رسانه ملی است، معلوم نیست یکی از زیرمجموعه‌های این ای وزارتخانه با بلند کردن علم قانونی بی‌ارتباط با موضوع در پی چه هدفی است؟

مدیر مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی با تشریح سه بند قانونی، صرفاً وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را - فارغ از فضای نشر فیزیکی و دیجیتال- مسئول تنظیم‌گری در حوزه محتوای سمعی - بصری می‌داند و می‌خواهد وزارت فرهنگ و ارشاد با رعایت بی‌طرفی به احیای نقش تنظیم‌گری دولت در عرصه فرهنگ و هنر بپردازد. او درحالی این مسئولیت را شخشا از دوش ساترا برداشته شده تعریف می‌کند به ترسیم افق ازین‌بردن تصدیگری دستگاه‌های دولتی در حوزه تولید و نشر محتوای نمایش خانگی نیز اعتقاد دارد.

حامد حاجی ملایم‌زایی، بدون شناخت از عرصه رسانه‌های فراگیر و بدون اطلاع از تأکید مکرر مقامات ارشد خود در مطلب خود آورده است: «سکوهای نمایش خانگی در اصطلاح وی‌آودی، یو‌سی‌وی و دیگر رسانه‌های سمعی و بصری مشهور بر کاربرد وزارت ارشاد مجوز فعالیت قانونی دارند و تحت حمایت قانونی دولت هستند. افق کاری ما باید حرکت به سمت از بین بردن تصدیگری دستگاه‌های دولتی در حوزه تولید و نشر محتوای نمایش خانگی باشد. ما در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید با رعایت بی‌طرفی کامل به احیای نقش تنظیم‌گری دولت در عرصه فرهنگ و هنر بپردازیم. حاجی ملایم‌زایی

وی با اشاره به مسائل ومشکلات پیش روی صنعت وی‌آودی تصریح می‌کند: «تضاد و تعارض منافع در تنظیم‌گری و تولید محتوا، تنظیم‌گری سلیقه‌ای و بی‌توجهی به الزامات و واقعیات رسانه از مسائلی است که این روزها در این صنعت به‌وضوح دیده می‌شود و صدای فعالان این حوزه را نیز درآورده است!» ملایم‌زایی غافل از وضعیت موجود پلتفرم‌ها و حتی بدون مطالعه اخیر روزنامه جام‌جم درباره بخشی از تخلفات برخطر پلتفرم‌ها با بیان این‌که یکی دیگر از مسائل این صنعت مهم بی‌توجهی به مختصات فعالیت در بخش خصوصی به‌ویژه در فضای تنظیم‌گری است، معتقد است: «ایجاد فشار مضاعف برسکوهای انتشار متعهد به چارچوب‌های جمهوری اسلامی در مقابل رسانه‌هایی که تعهدی به ارزش‌های نظام جمهوری اسلامی ندارد و در فضای مجازی فعال هستند نیز از جمله مسائل ومشکلات این صنعت است.»

گویا او هیچ رصدی از وضعیت بفرنج برخی درگاه‌های پخش ندارد و نمی‌داند آنها یا را از رسانه‌های غیر رسمی فراتر گذاشته‌اند و برای تداوم این وضعیت حاضرند ه‌روثانی را که دارند به میدان بیاورند. رئیس مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی در پایان تأکید دارد ضمن مطالبه گری رشد کیفی و فرهنگی تولید محتوا از سکوهای انتشار، و ضمن نظارت دقیق بر فعالیت این سکوها باید مطابق قوانین و مقررات جاری کشور، پیگیر حقوق مشترکان این حوزه نیز باشیم.

این اظهارات درحالی رسماً اعلام می‌شود که او هیچ مسئولیتی در قبال حوزه رسانه‌های فراگیر ندارد.

نگاه

پایان دوران بن در رویی

در فرهنگ

امروز به پشتوانه نص صریح قانون می‌دانیم دیگران سیاست‌های یکی به نعل و یکی به میخ زند، افق دید ترسیم شده برای رسیدن فضای امن فرهنگی را مخدوش نخواهد کرد. به نظر می‌رسد تلاش‌های همه‌جانبه مخالفان ساترا تلاش دارند با قوت کردن در پی ایجاد توفان در فئجان جای هستند. کاری که این روزها بی‌بهره است. امیدواریم در سایه همیاری و همکاری مصلحت‌اندیشانه نهاد‌های مسئول و مرتبط با موضوع، ساترا به‌زودی مجهز به بازوی اجرایی قدرتمندی شود و ذیل آن شبکه‌ای از درگاه‌های پخش فیلم و سریال را سامان دهد.

جام‌جم

رسانه MEDIA

پنجشنبه ۶ مرداد ۱۴۰۱ شماره ۶۲۷۱

یادداشت

نگاهی به سریال زیر هشت که از آی فیلم پخش می‌شود

تصویری از واقعیت‌های تلخ اجتماع

فاطمه عودباشی

دبیر گروه رسانه

مجموعه تلویزیونی «زیر هشت» ازجمله سریال‌های شبانه تلویزیونی پرمخاطبی است که به کارگردانی سیروس مقدم و تهیه‌کنندگی الهام غفوری اواخر دهه ۸۰ از شبکه اول سیما روی آنتن رفته بود و حالا این شب‌ها از شبکه آی فیلم بازپخش می‌شود. این سریال که مملو از اتفاقات ریز و درشت است، بیان تصویری داستانی است که از دل زندگی مردم برآمده و لاجرم بر دل هم می‌نشیند. گرچه در برخی صحنه‌ها به لحاظ پرداخت و کارگردانی، کاستی‌هایی دارد و نباید آن را نادیده گرفت اما با وجود این، مجموعه برای مخاطبان تماشایی است. شخصیت عطا در مجموعه زیر هشت قصد دارد علاوه بر تحمل حبس جرم‌های مرکب شده، بیگناهی خود را در مورد جرم‌های مرکب نشده نیز ثابت کند و همین تناقض در روایت داستان که نوشته سعید نعمت‌ا... است، جذابیت داستان و تلاش عطا برای اثبات بیگناهی او را بیشتر کرده است. زوج غفوری و مقدم که سال‌هاست در عرصه سریال‌سازی فعالیت زیادی دارند و سریال‌هایی همچون اعما، روز حسرت، رستگاران، پایتخت و... را ساختند، برای ساخت زیر هشت هم تلاش کردند تا با دست گذاشتن روی موضوعات اجتماعی بتوانند اثر تماشایی را برای مخاطبان تولید کنند. یکی از نکات قابل تامل در سریال زیر هشت نشان دادن لوکیشن‌هایی است که این اثر را متمایز کرده است و حتی می‌توان گفت که غفوری و مقدم با ساخت این اثر به تجربه‌های نوین دست پیدا کردند. در سریال زیر هشت، لوکیشن‌هایی همچون گرم‌خانه، محل دفن زباله‌ها و... نشان داده شد و همین باعث شد تا نسبت به دیگر مجموعه‌های تلویزیونی متفاوت باشد.

در سریال زیر هشت دیگر شاهد خانه‌های لوکس نیستیم و قصه کسانی روایت می‌شود که از قشر پایین و متوسط جامعه هستند. از دیگر ویژگی‌های سریال بهره بردن از بازیگران حرفه‌ای است. مقدم تلاش کرد یک گروه حرفه‌ای برای بازیگران این سریال انتخاب کند تا بتوانند از پس نقش‌های سخت و پیچیده‌ای همچون عطا، منیره، منصور و... بر بیایند. همچنین تنوع در شخصیت‌پردازی‌ها از دیگر امتیازات این مجموعه است.

از سوی دیگر مخاطبان در سریال زیر هشت با اتفاقاتی در قصه روبه‌رو می‌شوند که برای مخاطبان باورپذیر است و همین در دیده شدن سریال بسیار اهمیت دارد. در واقع نعمت‌ا... در این اثر سعی کرده بود با قرار دادن داستانک‌ها در کنار داستان اصلی به جذابیت‌ها و گره‌های قصه اضافه کند تا داستان از ریتم نینفت. در مجموع نقطه قوت اصلی زیر هشت، کارگردانی پخته مقدم است که عناصر را به‌درستی کنار هم چیده و خوب هدایت‌شان کرده است. بازی اغلب بازیگران هم خوب درآمده است که در این باره می‌توان به امیر جعفری بازیگر نقش عطا، کامران تفتی در نقش منصور و... اشاره کرد. بازی‌های کدکست نیست و لحن گفتار هر کدام با دیگری تفاوت دارد.

خبر

بررسی حکمرانی اسلامی و

مردمسالاری دینی در تلویزیون

دکتر رامین مهرانفر، استاد دانشگاه بین‌الملل درباره برنامه «زرفا» که از شبکه جام‌جم پخش می‌شود، می‌گوید: همان‌گونه که حضرت امام(ره) فرمودند صداوسیما یک دانشگاه است و این یعنی این‌که صداوسیما وظیفه سنگینی در اعتلای سطح دانش و افزایش آگاهی عمومی بر عهده دارد، به‌ویژه در زمانی که باورهای عمومی آماج شبهات بسیار بوده و در گیاب علوم حقیقی، شبه‌علم باطل‌نطه و تکرار زیادی در جامعه ترویج می‌گردد. وی ادامه داد: امروز عصر رسانه و تکلیف عمومی آن‌گونه که رهبری معظم انقلاب تأکید داشته‌اند، جهاد تبیین است. با این وصف باید گفت برنامه زرفا با بهره‌گیری از کار مجرب و غدغهمند خصوصا مجری مطلع و مسلط و با دعوت از طیف گسترده‌ای از نخبگان و پژوهشگران، ضمن طرح موضوعات اساسی و مباحث مبنایی و چستلاره در حوزه حکمرانی اسلامی ازجمله مردمسالاری دینی، حکومت عدل و... باب نقد و نظر را در این ارتباط گشوده و قدم در مسیری درست گذاشته است.